

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
Behandelaar: J. Donner
Telefoonnummer: 0342495346

Voorstelnr. 3775
Barneveld, 30 oktober 2024
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Onderwerp: Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld (BL-DON)

Gevraagde beslissing:

1. Instemmen met de tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld (conform bijlage 1).
2. Instemmen met de memo aan de raad (conform bijlage 2)
3. De raad informeren via rubriek B van de lijst met ingekomen stukken van de gemeenteraad.

1. Inleiding

Voor het tegengaan van energie-armoede, neemt de gemeente Barneveld diverse maatregelen. Voor de maatregelen is financiering beschikbaar vanuit het Rijk. In dat kader worden inwoners geadviseerd door een energiecoach over maatregelen om het energieverbruik en daarmee de energielasten te verlagen. Tijdens hun huisbezoeken constateerden de energiecoaches dat er vaak verouderde apparatuur in de bezochte huishoudens aanwezig is. Dat was aanleiding voor de 'Witgoedactie Barneveld'. Deze actie met bijbehorende tijdelijke deelnemersregeling biedt de mogelijkheid aan huishoudens tot en met 120% van het bijstandsniveau, om huishoudelijke apparaten ouder dan 7 jaar, die veel energie gebruiken, te vervangen door nieuwe energiezuinigere varianten.

Dit collegevoorstel richt zich op de tijdelijke deelnemersregeling die toegepast zal worden door de gemeente Barneveld tussen medio januari 2025 en eind 2025 bij de uitvoering van de Witgoedactie. De actie wordt verder toegelicht in het bijgevoegde memo en de tijdelijke deelnemersregeling.

2. Beoogd effect

2.1 Meetbaar effect

Maximaal 1100 huishoudens in de gemeente Barneveld krijgen de mogelijkheid om een oud witgoed apparaat te vervangen door een nieuw energiezuinig apparaat met dezelfde functie.

2.2 Maatschappelijk effect

Huishoudens, in het bezit van verouderd witgoed, met weinig financiële middelen en/of een lage kredietwaardigheid, hebben door de Witgoedactie een lager energieverbruik (en daarmee lagere energielasten). Door energie te besparen krijgen huishoudens de gelegenheid deel te nemen aan de verduurzaming.

3. Argumenten

- 1.1 *Gebruik maken van de regeling helpt bij het voorkomen energiearmoede.*

Verlaging van het energieverbruik, wat het verwachte resultaat van deze actie is, zal normaal gesproken tot lagere energielasten leiden. Daardoor levert deze regeling een bijdrage aan het voorkomen en bestrijden van energie-armoede.

1.2 Deelname aan de regeling draagt bij aan andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Met het ten uitvoer brengen binnen de gemeente van de regeling wordt een koppeling gemaakt met het beleidsplan van het Sociaal Domein "Mensen voorop", met name de doelen rond het tegengaan van problematische schulden.

1.3 Als de regeling niet wordt uitgevoerd is de kans op verlagen van de energiekosten bij de doelgroep kleiner.

Het gebruik van verouderd witgoedapparatuur vormt een aanzienlijk deel van de energiekosten bij veel van de huishoudens in de doelgroep. Met het ten uitvoer brengen binnen de gemeente van de regeling wordt gewerkt aan het verkleinen van de kloof die dreigt te ontstaan tussen lage inkomens en hoge inkomens voor wat betreft de mogelijkheden voor verduurzaming. Immers, door energie te besparen krijgen huishoudens de gelegenheid deel te nemen aan de verduurzaming.

1.4 Andere besparingsacties zijn eveneens ingezet.

In het kader van de actie 'Energie en geld besparen' zijn reeds verschillende acties ingezet. Huishoudens hebben via energicoaches besparingsadviezen gekregen en materialen om deze goed uit te kunnen voeren. In oktober is een regeling voor isolatiemaatregelen van start gegaan voor eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde koopwoningen. De witgoedactie is een goede aanvulling waarmee in andere gemeenten positieve ervaringen zijn opgedaan.

1.5 Geen alternatieve opties voor handen.

Er zijn geen alternatieve opties met identiek potentieel bereik voor handen waarop de SpUk gelden ingezet kunnen worden (los van de inzet van energicoaches en het uitvoeren van isolatiemaatregelen via SpUk Lai, die beide reeds in gang zijn gezet). Dan rest alleen de optie om de overgebleven SpUk gelden terug te laten vloeien naar het Rijk.

2.1. De memo geeft een toelichting op het collegebesluit, de achtergrond en context

De bijgevoegde memo geeft de achtergrond van de witgoedactie en beschrijft de context. Ook wordt duidelijk waarom het college tot de actie heeft besloten.

3.1 De Raad wordt op de hoogte gesteld

Met deze memo is de raad op de hoogte gesteld van de achtergrond en context van de witgoedactie.

4. Kanttekeningen

1.1. De deelname is afhankelijk van het aantal huishoudens dat er gebruik van wil maken

De gemeente weet niet hoeveel huishoudens gebruik zullen maken van de regeling. Mochten het er minder zijn dan het budget toelaat, dan wordt het budget voor andere maatregelen ingezet. Mocht er eventueel meer interesse zijn vanuit inwoners dan het beschikbare budget van €777.000 toelaat, dan kan de gemeente hier helaas niet aan voldoen.

1.2 Benodigde ambtelijke inzet is gedeeltelijk afhankelijk van succes van de regeling.

Over de benodigde capaciteit voor het ten uitvoer brengen van de regeling is op basis van de uitvoering van soortgelijke regelingen een inschatting gemaakt, die is afgestemd met de betrokken partijen. Het betreft capaciteit van:

- Coaches: voor het afleggen van de huisbezoeken. Hiervoor zullen vooral vrijwilligers worden ingezet en wordt JMA gecontracteerd, die reeds ervaring heeft met de inzet van energicoaches bij dergelijke huisbezoeken.
- Servicepunt: voor het versturen van beschikkingen en uitvoeren van inkomensstoetsen.

- Projectmanagement: om het project op te zetten en in goede banen te leiden. Dit wordt gefinancierd vanuit het budget van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat - en energiebeleid, oftewel CDOKE-middelen.
- Er is bij de Teams Beleid, Communicatie en Juridische Zaken een beroep gedaan op de expertise en vaardigheden; dit kon binnen de bestaande capaciteit geleverd worden.

De daadwerkelijke capaciteitsbehoefte is afhankelijk van het succes van de regeling, terwijl vooralsnog niet duidelijk is hoeveel bewoners gebruik zullen maken van de regeling. Eventuele extra capaciteit is inzetbaar vanuit team duurzaamheid indien nodig.

1.3 Andere besteding van de middelen is mogelijk waarmee wellicht meer resultaat behaald kan worden

De witgoedregeling wordt door het Rijk genoemd als één van de mogelijke maatregelen bij de besteding van het fonds voor de bestrijding van energie-armoede. Het energiegebruik bij de doelgroep ligt veelal lager dan gemiddeld en het gebruik van verouderd witgoed maakt een relatief groot deel uit van de energiekosten. Andere maatregelen als isolatie en installatie van warmtepompen en zonnepanelen zijn interessant voor huiseigenaren. Huiseigenaren/bewoners uit dezelfde doelgroep kunnen gebruik maken van SpUk LAI. Voor kleine energiemaatregelen heeft de doelgroep de mogelijkheid van energie-advies in combinatie met een energiebox.

1.4 Verwijderen van apparaten is niet duurzaam

Huishoudens krijgen alleen een nieuw apparaat als het oude wordt ingeleverd. Dit apparaat wordt vervolgens door de leverancier op verantwoorde wijze verwijderd. Het verschil in energiegebruik van de nieuwe apparaten ten opzichte van de oude is zodanig dat er naast besparing van energie en geld voor de huishoudens ook sprake is van milieuwinst ten opzichte van het langere gebruik van de oude apparaten.

5. Financiën

5.1 Subsidiegelden

De witgoed regeling wordt gefinancierd uit de SpUkgelden voor energie-armoedebestrijding.

5.2 Projectkosten

De projectkosten van de regeling (projectmanagement, huisbezoeken, monitoring) worden gefinancierd vanuit het budget van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat - en energiebeleid (oftewel CDOKE-middelen). Het budget à €777.000 kan zo volledig worden ingezet voor het vervangen van niet duurzaam witgoed bij inwoners.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Bij het tot uitvoering brengen van de regeling wordt de doelgroep betrokken bij de opzet daarvan middels een testpanel, het opstellen van de wervingsbrief en het uitwerken van de verdere benadering van de doelgroep.

b) Communicatie

Om de doelgroep te enthousiasmeren voor deelname aan de regeling wordt vanaf medio januari 2025 de doelgroep met de juiste middelen, argumenten en toon geïnformeerd over de actie.

7. Vervolgstap

7.1 Planning

De beoogde start van de deelnameregeling is medio januari 2025. Het aanbod om deel te nemen aan de regeling zal vanaf dan worden gecommuniceerd aan de doelgroep. De afronding van de uitvoering van de witgoedactie is gepland voor eind 2025.

7.2 Evaluatie/controle

Middels een maandelijkse voortgangsrapportage, zal de projectvoortgang gemonitord worden, zodat helder is hoeveel inwoners gebruik hebben gemaakt van de Witgoedactie en welk bedrag er reeds is uitgekeerd. Indien de behaalde resultaten achterblijven bij de oorspronkelijke verwachtingen, zal het project bijgestuurd worden, o.a. door het inzetten van meer communicatiemiddelen, zoals het versturen van een reminderbrief.

8. Bijlagen

- 1 - Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld
- 2 – Raadsmemo

Besluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld tot vaststelling van de Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld;

gelet op titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht en de Algemene subsidieverordening gemeente Barneveld;

besluit:

vast te stellen de **Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld**

Artikel 1: Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
 - a. *Awb*: de Algemene wet bestuursrecht;
 - b. *bijstandsnorm*: de hoogte van de bijstandsuitkering als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Pw;
 - c. *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld;
 - d. *witgoed*: een koelkast, vriezer, koel-vriescombinatie, afwasmachine, wasmachine, droger of was-droogcombinatie;
 - e. *energiezuinig witgoed*: witgoed met een beter energielabel dan het verouderde witgoed dat wordt vervangen;
 - f. *inwoner*: de persoon die staat ingeschreven in de Basisregistratie personen van de gemeente Barneveld en daar ook feitelijk woont;
 - g. *Pw*: de Participatiewet;
 - h. *verouderd witgoed*: witgoed gekocht voor 1 januari 2018.
2. Alle begrippen die in deze regeling worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Awb en de Algemene subsidieverordening gemeente Barneveld.

Artikel 2: Doelgroep

1. Aanspraak op vervanging van één witgoedapparaat kan bestaan voor de inwoner met een laag inkomen.
2. Van een laag inkomen als bedoeld in het eerste lid is sprake als het daadwerkelijk beschikbare en in aanmerking te nemen inkomen over 2023 niet hoger was dan 120% van de toepasselijke bijstandsnorm.
3. Het inkomen wordt vastgesteld zoals is bepaald in paragraaf 3.4 van de Pw, met dien verstande dat artikel 34 van de Pw buiten toepassing blijft.
4. Voor de toepassing van deze regeling wordt het eventueel aanwezige vermogen buiten beschouwing gelaten.

Artikel 3: Aanvraag

1. Een inwoner kan een aanvraag indienen door gebruik te maken van het door het college beschikbaar gestelde aanvraagformulier.
2. Bij de aanvraag moeten bewijsstukken worden toegevoegd over het (gezamenlijke) inkomen in het kalenderjaar 2023.
3. In afwijking van het tweede lid hoeft de aanvrager die tot de doelgroep behoort geen bewijsstukken toe te voegen als hij toestemming geeft tot raadpleging van de bij de gemeente bekende gegevens over de toegekende energietoeslag 2023 op grond van de Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023 gemeente Barneveld.
4. Een aanvraag kan worden ingediend tot en met 31 juli 2025.
5. Binnen 12 weken na ontvangst van de aanvraag krijgt de aanvrager een besluit op zijn aanvraag.

Artikel 4: Voorwaarden vervanging verouderd witgoed

1. Een aanvrager die onder de doelgroep valt, kan één verouderd witgoedapparaat laten vervangen door een energiezuinige versie daarvan van maximaal € 700,00, inclusief BTW, met uitzondering van koelvriescombinaties waarbij een maximumprijs geldt van € 800,00 inclusief BTW.

2. De vervanging als bedoeld in het eerste lid kan alleen voor een energiezuinig witgoedapparaat dat dezelfde functie heeft.
3. Om een energiecoach te laten vaststellen dat sprake is van een verouderd witgoedapparaat moet de aanvrager de coach toestemming geven om in zijn woning te komen.
4. De energiecoach geeft advies over het aanwezige verouderde witgoed. Op basis van dit advies kan de aanvrager aangeven welk verouderd witgoedapparaat hij wil laten vervangen.
5. Bij levering van het nieuwe, energiezuinige witgoedapparaat wordt het verouderde witgoedapparaat door de leverancier van het nieuwe witgoedapparaat meegenomen.
6. Per adres kan eenmaal een beroep op deze regeling worden gedaan.

Artikel 5: Toekenning

1. Als de aanvrager voldoet aan de voorwaarden krijgt hij een beschikking waarin staat welk verouderd witgoedapparaat mag worden vervangen en een voucher om een energiezuinige versie daarvan te bestellen.
2. Met de voucher kan de aanvrager een energiezuinige versie van het in de beschikking genoemde witgoedapparaat uitzoeken bij één van de door de gemeente gecontracteerde witgoedleveranciers.
3. Als de aanvrager een energiezuinig witgoedapparaat in een fysieke winkel van één van de gecontracteerde witgoedleveranciers heeft besteld, moet hij bij de bestelling de voucher inleveren.
4. In afwijking van het derde lid, moet de aanvrager bij bestelling per telefoon of e-mail van een energiezuinig witgoedapparaat de voucher afgeven aan de witgoedleverancier als het apparaat wordt geleverd.

Artikel 6: Beschikbaar budget

1. Voor verstrekking op grond van deze regeling is € 770.000 beschikbaar.
2. Als het beschikbare budget uit het eerste lid is verbruikt, bestaat geen aanspraak op verstrekkingen op grond van deze regeling en wordt de aanvraag afgewezen. Artikel 4:25 van de Awb is naar analogie van toepassing.
3. Aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld.

Artikel 7: Hardheidsclausule

Het college handelt in overeenstemming met deze regeling, tenzij dat voor één of meer belanghebbenden gevolgen heeft die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met deze regeling te dienen doelen.

Artikel 8: Inwerkingtreding en vervallen regeling

1. Deze regeling treedt in werking op 13 januari 2025.
2. Deze regeling vervalt op 1 augustus 2025. Lopende aanvragen en aanverwante procedures worden na deze datum nog afgehandeld overeenkomstig deze regeling.

Artikel 9: Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld.

Aldus vastgesteld op **datum collegevergadering**,

Burgemeester en wethouders voornoemd,

W. Wieringa

Secretaris

{{esl:Signer1:signature:size(150,50)}}

J. van der Tak,

Burgemeester

{{esl:Signer2:signature:size(150,50)}}

Toelichting

Algemeen

Veel huishoudens hebben te maken met energiearmoede. Het Rijk heeft daarom aan gemeenten geld beschikbaar gesteld om die huishoudens te ondersteunen. Een onderdeel daarvan was de energietoeslag. Inmiddels hebben in de gemeente Barneveld 2.100 huishoudens met een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm in 2022 en 2023 (met uitloop in 2024) energietoeslag ontvangen.

De gemeente Barneveld neemt ook andere maatregelen om de (potentiële) energiearmoede in de gemeente te verminderen. In het kader van het lokale project '*Energie en geld besparen*' hebben meer dan 1.000 huishoudens advies van energiecoaches gekregen over energiebesparing. Tijdens de huisbezoeken hebben de energiecoaches ook gelet op energielekken en verouderd witgoed. Dit bleek bij veel huishoudens aanwezig te zijn. Vanuit het oogpunt van duurzaamheid is het wenselijk om verouderd witgoed te vervangen door nieuw, energiezuinig witgoed. Dit verlaagt namelijk de energierekening. Voor veel huishoudens is een nieuw witgoedapparaat echter een (te) forse uitgave.

Het door het Rijk beschikbaar gestelde geld mag voor een gedeelte ook worden ingezet om duurzaam, energiezuinig witgoed te laten vervangen. De gemeente Barneveld wil dat budget dan ook inzetten om huishoudens met een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm te ondersteunen bij het kopen van energiezuinig witgoed. Daarom heeft de gemeente Barneveld de Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld opgesteld.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsbepalingen

Lid 1 onder c

Alleen de in deze definitie genoemde witgoedapparaten komen voor vervanging in aanmerking. Dit witgoed is gekozen vanwege de energiebesparing die de vervanging oplevert. Hierbij wordt opgemerkt dat duurzaamheid en energiebesparing vooropgesteld zijn. De vraag of ook sprake is van *noodzakelijke* duurzame gebruiksgoederen, zoals bedoeld in de Participatiewet, is daarbij losgelaten.

Lid 1 onder d

Het energiezuinige witgoedapparaat moet een beter energielabel hebben dan het verouderde witgoedapparaat. Daarmee wordt een energiebesparing en dus de doelstelling van de regeling bereikt. Hier is niet gekozen om de vervanging te hangen aan energielabel A, B of C, omdat dit voor sommige apparaten niet opgaat.

Lid 1 onder g

Het verouderde witgoedapparaat moet minimaal 7 jaar oud zijn. Bij vervanging van zo'n apparaat is de energiebesparing het hoogst.

Artikel 2. Doelgroep

De doelgroep van deze regeling is zo gekozen dat inclusie bij de energietransitie wordt bevorderd. Inwoners met een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm blijven anders mogelijk achter in de energietransitie. Zij hebben mogelijk onvoldoende financiële middelen om bij te blijven.

Lid 4

Er wordt geen vermogenstoets uitgevoerd. Hiervoor is gekozen omdat de doelstelling van deze regeling verduurzaming is. Die doelstelling wordt ook bereikt als een inwoner zelf over de financiële middelen beschikt om verouderd witgoed te vervangen door duurzamere alternatieven. Daarnaast worden de uitvoeringskosten zo laag gehouden.

Artikel 3. Aanvraag

Leden 2 en 3

De aanvrager moet aantonen dat hij in 2023 een inkomen tot en met 120% van de toepasselijke bijstandsnorm had. Hiervoor moet de aanvrager gegevens van zijn (gezamenlijke) inkomen in 2023 overleggen. Dit hoeft niet als de aanvrager in 2023 een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm had én de energietoeslag heeft ontvangen. Die aanvrager kan toestemming geven om de gegevens van de energietoeslag 2023 voor deze regeling te gebruiken. Als de inwoner die toestemming niet geeft, moet hij (opnieuw) gegevens over zijn (gezamenlijke) inkomen in 2023 overleggen.

Artikel 4. Voorwaarden vervanging verouderd witgoed

Lid 1

Het vervangende witgoedapparaat moet energiezuinig zijn. Hierbij is denkbaar dat de energiezuinige versie uitgebreidere/extra functies heeft.

Het nieuwe, energiezuinige witgoedapparaat mag maximaal € 700,00, inclusief BTW, kosten, met uitzondering van koelvriescombinaties waarbij een maximumprijs geldt van € 800,00 inclusief BTW. Als het apparaat minder kost, kan geen aanspraak worden gemaakt op het resterende bedrag. Het gaat om het vervangen van een verouderd witgoedapparaat. De inwoner krijgt geen daadwerkelijk geldbedrag.

Lid 2

Het verouderde witgoedapparaat mag alleen worden vervangen door eenzelfde soort apparaat. Dit betekent dat bijvoorbeeld een koelkast niet kan worden vervangen door een wasmachine. Een koelkast of vriezer kan wel worden vervangen door een koel-vriescombinatie. Een was-droogcombinatie kan alleen worden gekozen als vervanging van een was-droogcombinatie. Een (losse) wasmachine of droger mag dus niet worden vervangen door een was-droogcombinatie. Die vervanging voldoet niet aan de doelstelling van deze regeling.

Leden 3 en 4

Om vast te stellen dat sprake is van verouderd witgoed, moet een energiecoach het witgoed bekijken. Om dit te kunnen doen moet de energiecoach worden toegelaten tot het huis van de inwoner. De energiecoach kan op die manier goed advies geven over mogelijke vervanging van het witgoed.

Lid 5

Het verouderde witgoedapparaat dat wordt vervangen, wordt meegenomen door de witgoedleverancier. Wil de inwoner niet dat de witgoedleverancier het oude apparaat meeneemt, dan zal het nieuwe witgoedapparaat weer worden meegenomen. Dit kan gevolgen hebben voor de toekenning als bedoeld in artikel 5.

Artikel 5. Toekenning

Lid 1

Gelet op de doelgroep kiest de gemeente Barenveld niet voor voorfinanciering. Dit zou mogelijk een negatief effect kunnen hebben op de deelname vanwege beperkte financiële middelen. Dit is ook de reden waarom inwoners eventueel niet bij mogen betalen. Met het oog op ontzorging blijven inwoners hierdoor buiten de financiële afwikkeling.

Lid 2

De gemeente Barneveld maakt bij de uitvoering van deze regeling gebruik van een Open House inkoopprocedure. Witgoedleveranciers kunnen zich daar dan op inschrijven. Hierdoor kunnen er witgoedleveranciers bijkomen of afvallen. Om het aanbod actueel te houden wordt in de toekenningsbeschikking vermeld bij welke witgoedleveranciers de inwoner terecht kan om een energiezuinig witgoedapparaat uit te zoeken.

Artikel 6. Beschikbaar budget

Aanvragen die na het bereiken van het budgetplafond worden ingediend, zullen in eerste instantie worden afgewezen. Wel komen zij op een wachtlijst. Als blijkt dat in de periode van levering de totale kosten onder

het plafond blijven, worden de aanvragen op de wachtlijst alsnog opnieuw beoordeeld, op volgorde van binnenkomst.

Artikel 7. Hardheidsclausule

Dit artikel heeft geen nadere toelichting nodig.

Artikel 8: Inwerkingtreding en vervallen besluit

Dit artikel heeft geen nadere toelichting nodig.

Artikel 9: Citeertitel

Dit artikel heeft geen nadere toelichting nodig.

Memo

Datum:
22 oktober 2024

Onderwerp: Tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed gemeente Barneveld

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College van B&W

Inleiding

De gemeente Barneveld bereidt een tijdelijke deelnemersregeling energiezuinig witgoed voor waarbij huishoudens met een inkomen tot en met 120% van het bijstandsniveau verouderd witgoed kunnen omruilen voor een energiezuinig nieuw apparaat. Dit maakt het mogelijk voor de huishoudens om deel te nemen aan de energietransitie en het bespaart energie én geld.

Aanleiding

In 2021 is de gemeente gestart met het project Energie en Geld besparen, met financiering vanuit Rijksmiddelen voor de bestrijding van energiearmoede. Naast financiële ondersteuning via de energietoeslag hebben inwoners met een inkomen tot en met 150% van het bijstandsniveau de mogelijkheid gekregen voor energieadvies en materialen die helpen bij het besparen van energie. Na meer dan duizend gesprekken is gebleken dat veel bewoners nog gebruik maken van verouderd witgoed dat zowel verhogend werkt op het energiegebruik als de maandlasten. De gemeente wil huishoudens tot en met 120% van het bijstandsniveau de mogelijkheid bieden een dergelijk witgoedapparaat te vervangen. Om budgettaire redenen is niet gekozen aan te sluiten bij de volledige groep inwoners die energietoeslag heeft ontvangen (inkomen <150% bijstandsniveau), maar om uit te gaan van een inkomen van maximaal 120% van het bijstandsniveau.

Context

Sinds najaar 2021 zijn de energieprijzen fors gestegen waardoor huishoudens opeens geconfronteerd werden met hoge energierekeningen. In de memo [Aanpak Energie armoede](#) (B1-6, gemeenteraad 6 juli 2022) staat deze ontwikkeling uitvoerig beschreven. Ook is daarin uitgelegd welke maatregelen (om inwoners te ondersteunen) de gemeente op dat moment van plan was te nemen:

1. Uitkeren energietoeslag
2. Organiseren energieadvies door energiecoaches.

Beide maatregelen zijn inmiddels uitgevoerd. 3000 huishoudens hebben energietoeslag ontvangen en er zijn meer dan 1000 bezoeken afgelegd door de energiecoaches.

Als derde maatregel worden eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde koopwoningen inmiddels met behulp van de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie (SpUk LAI) financieel ondersteund door middel van subsidie bij isolatie.

Een vierde actie in het kader van het project Energie en Geldbesparen is het bieden van de mogelijkheid aan huishoudens met een inkomen tot en met 120% van het bijstandsniveau om een witgoedapparaat, ouder dan 7 jaar, te vervangen door een nieuwe, energiezuinige variant: de Witgoedactie. Ook hiervoor zijn financiën beschikbaar vanuit het Rijk (zie kopje financiën).

Witgoedactie

Voor veel huishoudens met een inkomen op of onder de 120% van het bijstandsniveau is een nieuw witgoedapparaat een (te) forse uitgave. In het kader van de Witgoedactie wordt bij inwoners die (potentieel) te kampen hebben met (energie)armoede een oud niet-duurzaam witgoedapparaat vervangen door een nieuw, energiezuinig exemplaar. Voor wat betreft de bepaling van welk apparaat 'oud' is, wordt uitgegaan van een leeftijdsdrempel van 7 jaar, wat gebaseerd is op informatie verkregen uit de witgoedbranche. Met een nieuw witgoed apparaat kunnen deze huishoudens energie en daarmee geld besparen, omdat nieuwe apparaten per definitie zuiniger zijn dan die van 7 jaar of ouder.

In de meest optimale situatie nemen 1.100 inwoners (= helft van potentiële doelgroep van 3.000 energietoeslagontvangers met inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm) deel aan de Witgoedactie. Het is vooraf niet te bepalen of het realistisch is om dit aantal te behalen, aangezien het moeilijk is om vooraf het enthousiasme en de deelname vanuit bewoners in te schatten.

Voor de witgoedactie is een deelnemersregeling opgezet met voorwaarden voor deelname. Deelnemers krijgen thuis bezoek van een energiecoach die met hen bespreekt welk apparaat voor vervanging in aanmerking komt. Een nieuw apparaat moet dezelfde functie hebben als het apparaat dat wordt vervangen. De kosten voor de inruilactie liggen bij de gemeente en worden rechtstreeks aan de leverancier vanuit de gemeente voldaan. Inwoners hoeven/mogen niets bijbetalen, om de drempel tot deelname zo laag mogelijk te houden. Leveranciers kunnen inschrijven via een Open House inkoopprocedure waarbij o.a. als voorwaarde wordt gesteld dat er sprake is van een fysieke winkel binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Barneveld of maximaal 10 kilometer vanaf het gemeentehuis aan het Raadhuisplein te Barneveld. Dit in verband met het laagdrempelig houden van deelname aan de actie en het beperken van reisdrempels en dus de CO₂-uitstoot van zowel deelnemende inwoners als deelnemende witgoedleveranciers.

In de regeling zijn checks ingebouwd om een zo groot mogelijke deelname te realiseren en misbruik te voorkomen. Zo is er altijd sprake van een unieke code per huishouden bij aanmelding, vaststelling dat er verouderd witgoed aanwezig is tijdens een huisbezoek door de energiecoach en het inleveren van het verouderde witgoed voor duurzame afvoer. Een zo groot mogelijke deelname voorkomt dat geld voor de bestrijding van energie armoede ook daar terecht komt waar het het hardst nodig is.

Voor de uitvoering van de actie is een projectleider ingezet die samenwerkt met het servicepunt van de gemeente, teams Leefomgeving, Samenleving en Communicatie.

Ervaringen elders

Ook andere gemeenten hebben een dergelijke actie uitgevoerd en de ervaringen van bijvoorbeeld Nunspeet en Den Haag zijn positief.

Financiën

De gemeente Barneveld financiert de Witgoedactie met behulp van Rijksmiddelen (Specifieke Uitkering) die ter beschikking zijn gesteld voor de

bestrijding van energiearmoede via energiemaatregelen. Een deel van dit bedrag dat door het Rijk aan de gemeente Barneveld is uitgekeerd, is inmiddels besteed aan energiecoaches en energieboxen. Het overige deel (€ 777.000) is beschikbaar voor deze Witgoedactie. Deze gelden kunnen met behulp van de deelnameregeling beschikbaar gesteld worden aan inwoners. Met het beschikbare bedrag van € 777.000 beoogt de gemeente Barneveld een doelbereik van 1100 inwoners, wat een gemiddeld subsidiebedrag per inwoner inhoudt van € 700,-. De uitvoering van de witgoedactie moet eind 2025 afgerond zijn.

De kosten als gevolg van de inhuur van de projectleider en de (vrijwillige) coaches, alsmede de projectkosten voor de Witgoedactie worden gefinancierd uit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE). Hierdoor zijn er geen additionele projectkosten en kan het gehele budget van €777.000 uitgegeven worden aan witgoed.

Planning

De witgoedactie gaat medio januari 2025 van start en loopt tot eind 2025.